

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ПЕРНИК ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Текуща демографска ситуация в областта през 2019 година:

- Населението на областта продължава да намалява и застарява.
- Намалява абсолютният брой на живородените и коефициентът на обща раждаемост.
- Увеличава се броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност.
- Увеличава се детската смъртност.
- Увеличава се броят на сключените граждански бракове и броят на бракоразводите.

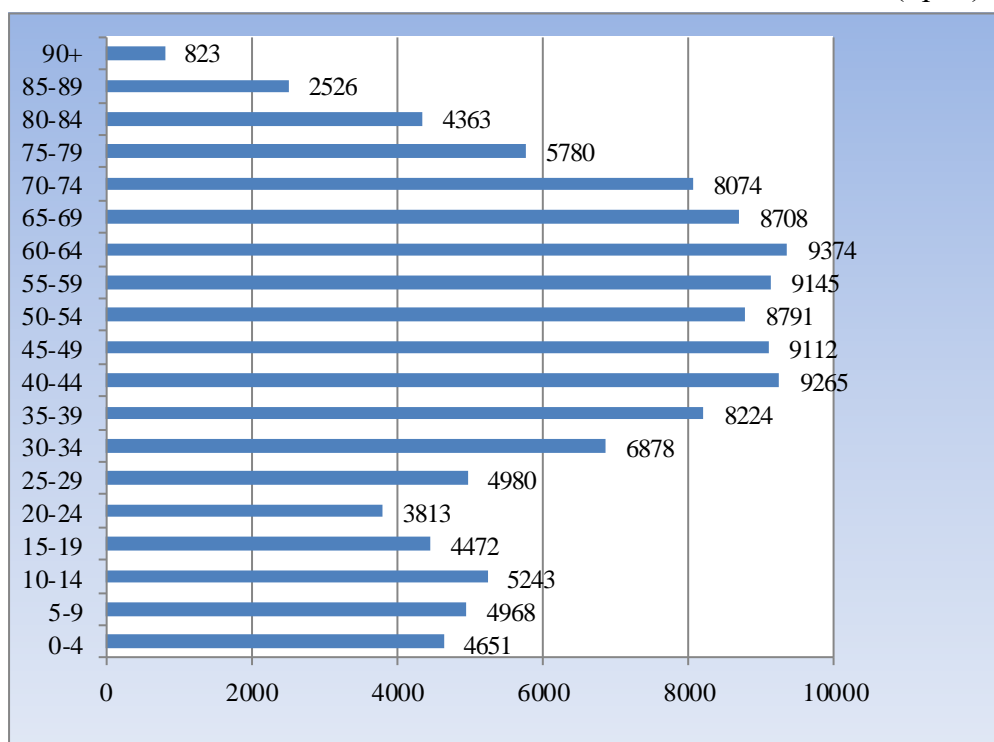
Брой и структури на населението

Към 31 декември 2019 г. населението на област Перник е 119 190 души, което е 1.7% от цялото население на страната. В сравнение с 2018 г. населението на областта намалява с 1 690 души, или с 1.4%.

Мъжете са 57 932 (48.6%), а жените - 61 258 (51.4%), или на 1 000 мъже се падат 1 057 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 50 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

Продължава процесът на застаряване на населението, който се изразява в увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години.

Фиг. 1. Население в област Перник по групи възрасти към 31.12.2019 година (Брой)

В края на 2019 г. лицата на 65 и повече навършени години са 30 274, или 25.4% от населението на областта. В сравнение с 2018 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.2 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 29.5%, а на мъжете - 21.1%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете.

В края на 2019 г. в областта има шест души на възраст над 100 години.

Към 31.12.2019 г. **децата до 15 години са 14 862, или 12.5% от общия брой на населението**, при 14.4% общо за страната. Спрямо 2018 г. този дял се увеличава с 0.1 процентни пункта.

Към 31.12.2019 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Перник е 61.0%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2018 г. този коефициент е бил 60.2%. Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 54.9%, отколкото в селата - 89.9%.

Застаряването на населението в областта води до повишаване на неговата **средна възраст**, която достига **47.1 години в края на 2019 година**.

В градовете средната възраст на населението е 45.2 години, а в селата - 54.6 години.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени² при определянето на възрастовите граници за пенсиониране. За 2019 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2019 г. е 68 718 души, или 57.7% от населението на областта, като мъжете са 36 781, а жените - 31 937. През 2019 г. броят на трудоспособното население на областта намалява с 1 209 души, или с 1.7% спрямо предходната година.

Към края на 2019 г. над трудоспособна възраст са 34 689 души, или 29.1%, под трудоспособна възраст - 15 783 души, или 13.2% от населението на областта.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).

1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Перник към 31.12

	2015	2016	2017	2018	2019
Общо за област Перник	125 456	123 770	122 421	120 880	119 190
Население под трудоспособна възраст- брой	15 834	15 759	15 798	15 864	15 783
<i>Относителен дял - %</i>	12.6	12.7	12.9	13.1	13.2
Население в трудоспособна възраст - брой	73 894	72 642	71 334	69 927	68 718
<i>Относителен дял - %</i>	58.9	58.7	58.3	57.9	57.7
Население в над трудоспособна възраст- брой	35 728	35 369	35 289	35 089	34 689
<i>Относителен дял - %</i>	28.5	28.6	28.8	29.0	29.1

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 -19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2019 г. в област Перник 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 48 лица, влизащи в трудоспособна възраст, при средно за страната - 66.

Териториално разпределение на населението

Разпределението на населението по градове и села е както следва: 79.5% в градовете и 20.5% в селата.

Към края на 2019 г. населените места в област Перник са 171, от които 6 са градове и 165 - села.

В 87, или 50.9% от населените места, живеят от 1 до 49 души включително. Три от селата в областта са с население под пет души.

73.5% от населението на областта е концентрирано в община Перник. Населението на областния град Перник към 31.12.2019 г, е 72 241 души.

Село Драгичево в община Перник продължава да бъде най-голямото село в областта с население - 1 932 души.

2. Териториално разпределение на населението в област Перник по общини към 31.12.

	(Брой)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Общо за областта	125 456	123 770	122 421	120 880	119 190
в това число по общини:					
Брезник	6 455	6 391	6 292	6 160	5 977
Земен	2 610	2 520	2 432	2 372	2 321
Ковачевци	1 760	1 714	1 658	1 576	1 516
Перник	91 240	90 195	89 432	88 604	87 629
Радомир	19 322	18 939	18 614	18 253	17 897
Трън	4 069	4 011	3 993	3 915	3 850

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2019 г. в областта са регистрирани 879 родени деца, като от тях **872 (99.2%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените е по-малко с 61 деца.

Коефициентът на обща раждаемост³ през 2018 г. е 7.3‰, а през предходните 2018 и 2017 г. той е бил съответно 7.7 и 7.5‰.

Броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 навършени години) в областта, или размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост, оказва съществено влияние върху равнището на раждаемостта и определя характера на възпроизводството на населението. Към 31.12.2019 г. броят на жените във фертилна възраст е 21 107, като спрямо предходната година намалява с 1 554, а спрямо 2017 г. - с 2 255.

Броят на живородените момчета (443) е с 14 по-голям от този на живородените момичета (429).

В градовете и селата живородените са съответно 753 и 119 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 7.9‰, а в селата - 4.8‰. През 2018 г. тези коефициенти са били съответно 8.4 и 4.8‰.

Област Перник е с раждаемост, по-ниска от средната за страната (8.8‰).

Най-много са живородените деца в община Перник - 656 деца, община Радомир - 124 деца, а най-малко в Земен - 17 и Ковачевци - 12 деца.

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2019 г. в област Перник средният брой живородени деца от една жена е 1.68, а през предходната 2018 г. - 1.73.

През 2019 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете в областта намалява в сравнение с предходната година с 0.3 г. и достига 27.0 години.

Броят на живородените извънбрачни деца в областта е 527, или 60.4% от всички живородени. В сравнение с 2018 г. извънбрачните раждания намаляват с 2.3 процентни пункта. Високата извънбрачна раждаемост е резултат от значителното нарастване на броя на фактическите съжителства без сключен брак сред младите хора.

Смъртност

И през 2019 г. нивото на общата смъртност се задържа високо. **Броят на умрелите е 2 451 души.** Спрямо предходната година броят на умрелите нараства с 67. **Коефициентът на обща смъртност⁵ в област Перник е 20.4‰,** при 15.5‰ общо за страната.

Смъртността сред мъжете (22.0‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (18.9‰). През 2019 г. продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (33.4‰) отколкото в градовете (17.1‰).

Стойността на **показателя за преждевременна смъртност⁶** през 2019 г. се запазва на нивото на предходната година (20.6%). В стойностите на показателя за преждевременна смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите жени на възраст под 65 години са 12.7% от всички умрели жени, а стойността на този показател при мъжете е 27.9%.

През 2019 г. в областта са починали 8 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност е 9.2 на 1000 живородени деца, при 5.6‰ средно за страната. През 2018 г. коефициентът на детска смъртност в областта е бил 7.5‰.

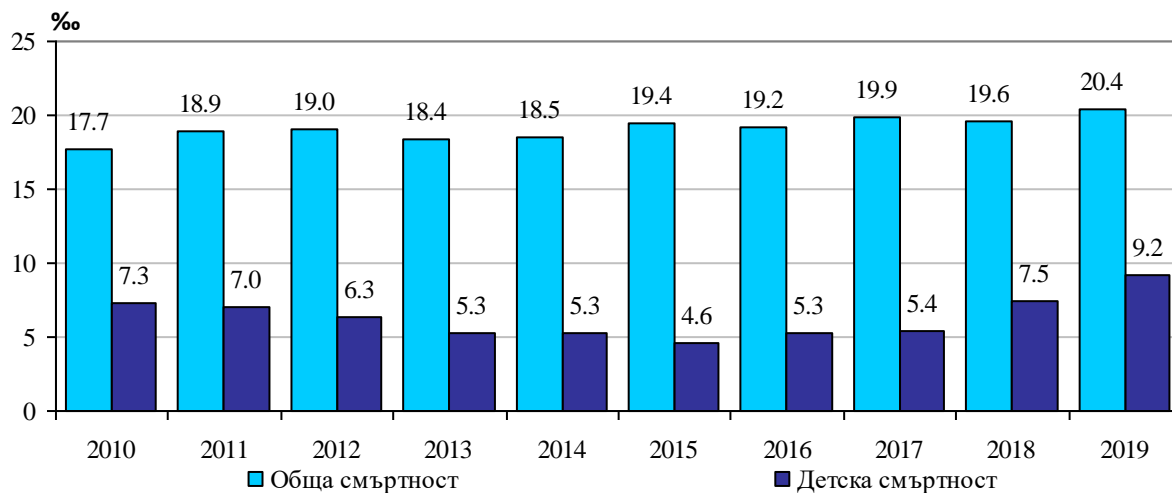
⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁶ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умиращите

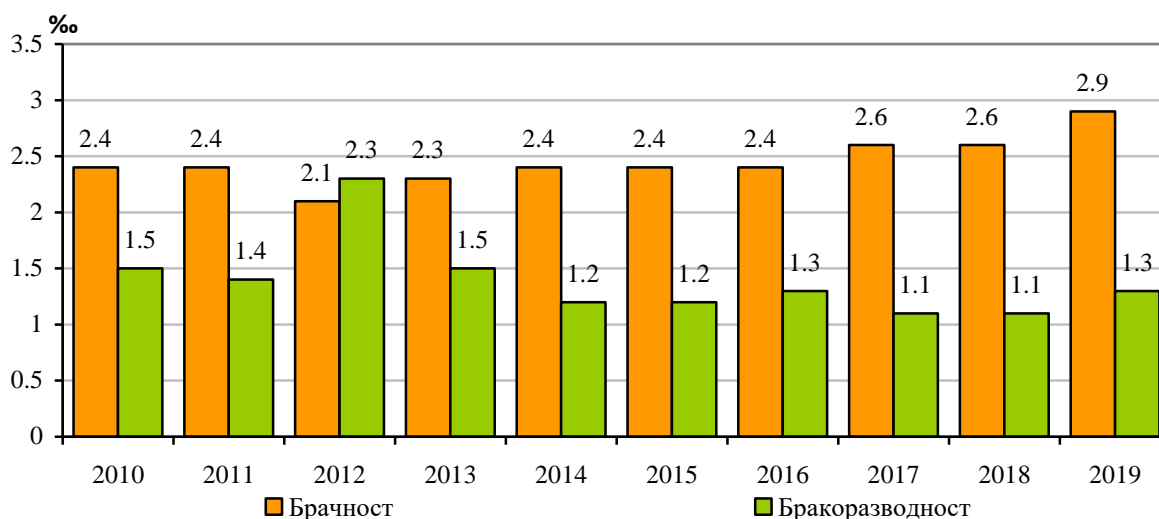
Фиг. 2. Коэффициенти на обща и детска смъртност

Бракове и разводи

През 2019 г. в област Перник са регистрирани **353 юридически брака** - с 42 повече от предходната година, а **коэффициентът на брачност⁷** е 2.9%. 80.7% от всички регистрирани бракове (285) са сред населението в градовете.

Фиг. 3. Коэффициенти на брачност и разводи (На 1 000 души)

⁷ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението

Най-много бракове са сключени от двойки във възрастовия интервал от 25 до 29 години (23.8% от мъжете и 28.3% от жените) и във възрастовия интервал от 30 до 34 години (27.2% от мъжете и 18.7% от жените). Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете е 33.3 години и 29.3 години за жените.

Броят на разводите през 2019 г. (156) е повече със 17 в сравнение с предходната година. От всички прекратени бракове 80.1% се отнасят за населението в градовете. Най-много бракове са разтрогнати между двойки във възрастовия интервал от 40 до 49 години (41.7% от мъжете и 34.6% от жените). Средната възраст при развод за мъжете е 45.7 години и 42.9 години за жените.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната, а няколко години по-рано и на областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2019 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта е намаляло с 1 579 души, или със 128 души повече в сравнение с 2018 година.

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествения прираст, е минус 13.1‰. В сравнение с 2018 г. отрицателната стойност на естествения прираст се увеличава с 1.2 процентни пункта поради по-малкия брой живородени деца и по-високата смъртност през годината.

Най-висок отрицателен прираст е достигнат в община Ковачевци - 41.4‰, а най-нисък - в община Перник - 9.2‰.

На територията на областта през 2019 г. са се заселили 3 048 души, а са се изселили 3 159 души, което определя отрицателен механичен прираст от 111 души.

В рамките на областта положителен механичен прираст е регистриран в общините Трън - 50 души, Брезник - 33 души, Земен - 21, и Ковачевци - 4, а в останалите общини броят на заселените е по-малък от броя на изселените.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното деление на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.